

Maatschappelijke waarde en effectiviteit

Analyse van het instrument
Ondernemersfonds in Soest

8 januari 2020

Managementsamenvatting

Eind 2018 heeft de Soester Zakenkring bij de gemeente een initiatief ingediend waarin gevraagd wordt een Ondernemersfonds in te stellen. Gestreefd wordt naar het versterken van de slagkracht van de georganiseerde ondernemers en maatschappelijke organisaties en door gezamenlijk te kunnen investeren in de lokale omgeving.

Om tot besluitvorming over dit initiatief over te kunnen gaan heeft de gemeente onderzoek laten doen naar de haalbaarheid van een dergelijk fonds voor de gemeente Soest. Ook is bijgaande analyse van de maatschappelijke waarde en de effectiviteit van het Ondernemersfonds opgesteld. In deze analyse wordt ingegaan op de maatschappelijke waarde van het instellen van een Ondernemersfonds voor de gemeente Soest en de mate waarin de opzet van het Ondernemersfonds voldoende zekerheden geeft over de effectiviteit ervan. Tenslotte hebben de initiatiefnemers hun initiatief nader uitgewerkt. Deze uitwerking is bijgevoegd in de notitie 'Uitwerking Ondernemersfonds'.

In deze notitie wordt geconcludeerd dat het Ondernemersfonds in de gemeente Soest maatschappelijke waarde kan realiseren en effectief kan zijn en dat het daarmee legitiem is om voor een periode van 3 jaar een Ondernemersfonds in te stellen. Wel zijn er enkele aandachtspunten, te weten de verbinding tussen profit en non-profit, de positie van Defensie en de governance.

Inhoud

Managementsamenvatting	2
1. Inleiding	4
1.1 Initiatief Ondernemersfonds	4
2. Analyse kader Ondernemersfonds	5
2.1 Maatschappelijke behoefte	5
2.2 Het 4R-MODEL	5
3. Analyse maatschappelijke waarde en effectiviteit	7
3.1 De gemeente geeft richting	7
3.2 De gemeente geeft en neemt ruimte	9
3.3 De gemeente boekt resultaat	11
3.4 De gemeente legt rekenschap af	12
4. Conclusie	14
4.1 Beantwoording van de hoofdvraag	14
4.2 Aandachtspunten	14

1. Inleiding

De maatschappij verandert. Tegen de context dat inwoners vandaag de dag actief betrokken willen worden bij hun leefomgeving, wint ook individualisme aan terrein. De gemeente Soest wil de verbinding, de saamhorigheid in haar gemeente versterken en zoekt naar mogelijkheden om de brug te slaan tussen de inwoners, bedrijven en de gemeente.

Verschillende instrumenten zijn hiervoor voorhanden, zoals inwonerparticipatie, right to challenge en het faciliteren van burgerinitiatieven. Het Ondernemersfonds is een burgerinitiatief, waarbij inwoners onder bepaalde voorwaarden, zeggenschap krijgen over de besteding van gemeenschapsgelden. Eind 2018 heeft de Soester Zakenkring namens haar achterban een initiatief ingediend dat toeziet op het oprichten van een Ondernemersfonds. De aanleiding voor het oprichten van een Ondernemersfonds is de groeiende behoefte van de Soester Zakenkring en andere ondernemersverenigingen om te komen tot een oplossing voor de moeizame financiering van collectieve voorzieningen. In 2019 heeft de gemeenteraad een budget beschikbaar gesteld voor onderzoek naar de haalbaarheid van een fonds.

Op 12 november 2019 heeft het college het onderzoeksrapport van Blaauwberg voor kennisgeving aangenomen. Om daadwerkelijk over te kunnen gaan tot besluitvorming over het inzetten van dit instrument is het van belang de maatschappelijke waarde en effectiviteit van het Ondernemersfonds in te schatten. Deze notitie geeft antwoord op de onderzoeksvraag of het legitiem is om een Ondernemersfonds in te stellen, in eerste instantie voor een periode van drie jaar.

1.1 Initiatief Ondernemersfonds

In het onderzoek *'Samenwerken en investeren in Soest'* 29 september 2019, is de werking en opzet van het Ondernemersfonds uitgebreid toegelicht. Hieronder volgt een korte samenvatting van de opzet en het organisatiemodel van het Ondernemersfonds. Voor een uitgebreide toelichting verwijzen we u naar het betreffende rapport en de nadere uitwerking van het initiatief Ondernemersfonds

Opzet Ondernemersfonds

De initiatiefnemers stellen voor dat het fonds wordt gevoed door een toeslag op de OZB voor niet-woningen met € 70,- per € 100.000,- WOZ-waarde. De gemeente Soest int de toeslag en stelt de middelen in de vorm van een subsidie beschikbaar aan het Ondernemersfonds. De bestedingsvrijheid voor de middelen ligt bij de betalers van de extra belasting. De verdeling van de middelen over gebieden binnen Soest en Soesterberg is een directe afgeleide van de herkomst van de inkomsten uit de toeslag op de OZB voor niet-woningen.

Organisatiemodel

Ook stellen de initiatiefnemers voor dat de organisatie van het Ondernemersfonds zal bestaan uit een bestuur, een uitvoeringsorganisatie en een raad van advies. Het bestuur is verantwoordelijk voor het functioneren van het fonds en legt hierover door middel van een jaarverslag verantwoording af aan de gemeente als verstrekker van de subsidie. Het bestuur bestaat uit vijf leden. Het organogram is opgenomen in de nadere uitwerking van het initiatief Ondernemersfonds. De ondersteuning van het bestuur vindt plaats door een secretariaat (0,6 fte). De raad van advies adviseert het bestuur gevraagd en ongevraagd over het fonds.

De verwachting is dat de bestuursleden de ambassadeurs en voelsprietten worden van het fonds. De raad van advies zal bestaan uit zoveel leden/afgevaardigden als dat er trekkingsgebieden zijn. De initiatiefnemers hebben voor ogen pas na het besluit van de gemeenteraad de stichting

Ondernemersfonds op te richten en bestuurders te werven. In de nadere uitwerking zijn de functieprofielen van de bestuurders opgenomen.

2. Analyse kader Ondernemersfonds

2.1 Maatschappelijke behoefte

De inzet van beleidsinstrumenten, de aanpassing of verdere uitwerking ervan begint met het bepalen van de maatschappelijke behoefte die eraan ten grondslag ligt.

De volgende situatie is aan de orde: De budgetten die gemeenten ontvangen van het Rijk passen veelal niet bij de taken die gemeenten hebben. Dit heeft tot gevolg dat de financiële ruimte om instrumenten in te zetten die bijdragen aan gewenste doelen, beperkt is. Ook waardevolle initiatieven van inwoners en bedrijven kunnen niet altijd financieel worden gefaciliteerd, terwijl er wel behoefte aan is in de samenleving. En dat tegen de context van de 'participatiesamenleving'. "Inwoners hebben behoefte aan meer 'participatieve democratie', een samenleving waarin inwoners naast politici en professionals, scheppers van instituties en voorzieningen zijn", aldus hoogleraar bestuurskunde Roel in 't Veld.¹ Inwoners en bedrijven willen meer dan ooit betrokken worden bij hun omgeving, willen zelf direct invloed hebben op hun woon-werk omgeving. Anderzijds lijkt de verbinding tussen inwoners, maatschappelijke partijen als (sport)verenigingen, culturele instellingen en het bedrijfsleven steeds beperkter te worden in een tijd waarin individualisme aan terrein wint.

De beperkte financiële middelen, het toenemende individualisme en de wens om meer invloed te hebben op de directe leefomgeving kunnen als volgt worden samengevat:

De maatschappelijke behoefte is dat soms meer tegemoet gekomen mag worden aan maatschappelijke wensen van inwoners, de profit- en non-profitsector en dat er vraag is naar nieuwe vormen van samenwerking tussen gemeente en haar inwoners.

Bij het onderzoek naar de haalbaarheid van het Ondernemersfonds is ook onderzoek gedaan naar het draagvlak voor het instrument.

2.2 Het 4R-MODEL

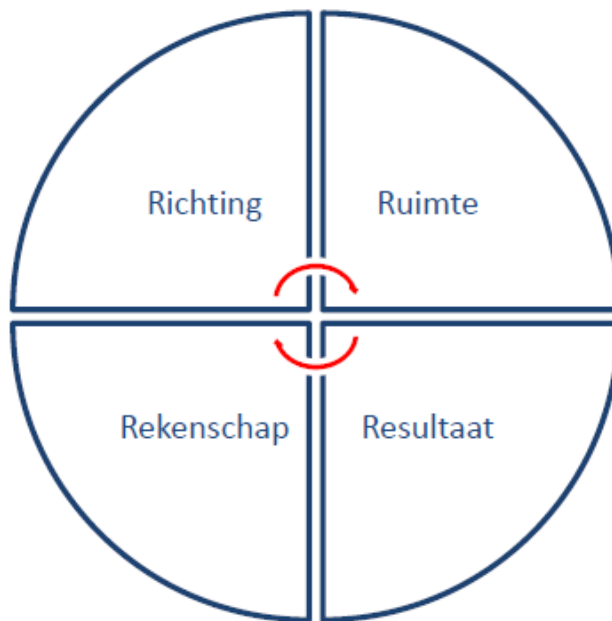
In deze notitie wordt de opzet van het Ondernemersfonds voor de gemeente Soest beoordeeld op maatschappelijke waarde en effectiviteit. Hierbij wordt uitgegaan van de opzet van het Ondernemersfonds zoals deze als initiatief is ingediend en uitgewerkt in het rapport 'Samenwerken en investeren in Soest', 29 september 2019. We doen dit op basis van het 4R-model dat hieronder eerst wordt toegelicht.

Het 4R-model van Schnabel (2001) geeft een analysekader waarmee de veranderde rol en de positie van de gemeente Soest inzichtelijk wordt gemaakt, op welke wijze de rol van de gemeente kan veranderen zonder haar verantwoordelijkheid voor bijvoorbeeld de zorg voor openbare ruimte en de juiste inzet van publieke middelen te verliezen.

Het model bestaat uit vier 'R' elementen, namelijk: Richting, Ruimte, Resultaat en Rekenschap. Elk element sluit aan bij een aspect van de onderzoeksvraag. De rol van de overheid is te definiëren als richtinggevend aan het begin en rekenschap vragend aan het eind. Wie richting geeft, definieert ook

¹ Uit de presentatie van communicatiestrateg Feren van Damme tijdens de inspiratiesessie op 11 december 2019

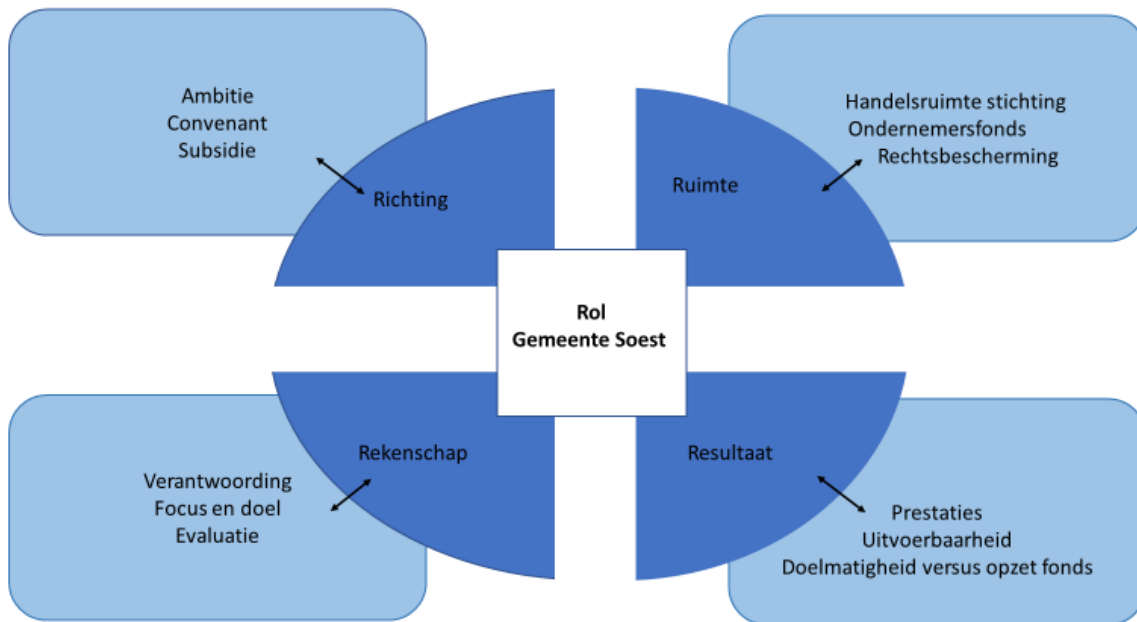
de handelingsruimte waarbinnen het beleid zich dient te bewegen. Wie rekenschap vraagt, wil ook resultaten zien. Hieronder is het 4R-model afgebeeld.

Richting geven door de gemeente Soest is in deze 'het door de politiek toedelen van waarden en via een Ondernemersfonds uiting geven aan de uitvoering daarvan'. Naast richting geven via het instellen van een Ondernemersfonds, geeft de gemeente Soest ook ruimte aan haar samenwerkingspartners om het beleid ten uitvoer te brengen. Met het richting geven wordt namelijk ook een bepaalde ruimte gegeven aan de uitvoering. Bij een hoge mate van handelingsruimte of zelfsturing staat de gemeente op grotere afstand van de uitvoering waardoor afspraken nodig zijn over de te behalen resultaten onvermijdelijk zijn, teneinde de ambities te behalen. In de voorliggende analyse wordt dan ook beoordeeld of de verwachte resultaten met een Ondernemersfonds voldoende zijn geborgd in de gemaakte afspraken. En of vervolgens ook voldoende rekenschap kan worden afgelegd over de resultaten.

3. Analyse maatschappelijke waarde en effectiviteit

Op basis van het analysekader en de opzet van het Ondernemersfonds zijn voor elk van de elementen, de vier R'en, de begrippen geïdentificeerd die centraal staan in de analyse. Per begrip wordt aangegeven wat de opzet is en in welke mate deze passend is bij de rol van de gemeente Soest. Zie hieronder voor een schematisch overzicht van de elementen en de bijbehorende begrippen.

3.1 De gemeente geeft richting

Ambitie

Allereerst is de vraag in hoeverre het Ondernemersfonds past binnen de ambities van de gemeente Soest.

Retailbeleid

In het vastgestelde Retailbeleid 2016 – 2026 zijn uitgangspunten opgenomen zoals het inzetten op versterking van bestaande winkelgebieden. Ook is vastgelegd dat de gemeente ruimte geeft aan winkelgebieden zodat zij activiteiten (zoals kleinschalige evenementen ter ondersteuning van het winkelgebied) kunnen organiseren. Ook biedt de gemeente ruimte voor het realiseren van ondernemersfondsen (zoals de Bedrijven Investeringszone (BIZ)) en is aandacht voor schoon, heel en veilig. Kortom een Ondernemersfonds kan bijdragen aan maatschappelijke wensen in de profit en non-profit sector en borduurt voort op eerder vastgesteld Retailbeleid.

Subsidiebeleid

Op grond van de Algemene Subsidieverordening Gemeente Soest 2017 kan de gemeente Soest een budget in de vorm van een subsidie beschikbaar stellen aan het Ondernemersfonds. Verder zijn in de Algemene Subsidieverordening gemeente Soest geen doelen opgenomen.

Op 1 januari 2018 is de Subsidieregeling budget burgerinitiatieven in werking getreden. In de bijbehorende overwegingen is opgenomen: 'Iedere inwoner of ondernemer in Soest die een project wil uitvoeren wat een bijdrage levert aan het dorp Soest of een deel daarvan, maar die niet voldoende middelen heeft om het zelf te financieren, kan financiële ondersteuning krijgen vanuit het budget burgerinitiatieven van de gemeente Soest'.

In de Subsidieregeling budget burgerinitiatieven is daarnaast vastgelegd dat de gemeente Soest wil stimuleren dat inwoners in hun eigen rol een bijdrage leveren aan de samenleving. De gemeente wil bij burgerinitiatieven vooral mensen en ideeën verbinden en daarin faciliteren. Geconcludeerd mag worden dat het instrument Ondernemersfonds aansluit bij de doelstellingen die de Subsidieregeling budget burgerinitiatieven nastreeft. Het Ondernemersfonds sluit aan bij de bepalingen van de Algemene Subsidieverordening 2017.

Bestuurlijke vernieuwing

Het is daarnaast een instrument dat de samenwerking met (maatschappelijke) instellingen, bedrijven en inwoners effectief kan bevorderen. Het instellen van een Ondernemersfonds creëert een publieke waarde omdat niet alleen door organisaties in het publieke domein waarde wordt gecreëerd. Ook kan waarde worden toegevoegd doordat profit en non-profit organisaties worden uitgedaagd gezamenlijk projecten in te dienen. De ambities van de gemeente en de stichting Ondernemersfonds komen grotendeels maar niet volledig overeen. Het ingediende initiatief ziet onvoldoende toe op de ambitie van de gemeente om inwoners te betrekken bij projecten die hun leefomgeving direct beïnvloeden. Dit blijkt uit het gegeven dat ondernemers uit de profit en non-profitsector initiatieven kunnen indienen en inwoners niet.

Coalitieakkoord

Tenslotte is in het coalitieakkoord Duurzaam en Daadkrachtig opgenomen dat het college waarde hecht aan het verbinden in de maatschappij zoeken, maken en borgen. Wil zij burgerinitiatieven faciliteren en participatie in een vroeg stadium faciliteren. Tenslotte ziet zij ondernemers als partners. Geconcludeerd kan worden dat het ingediende initiatief Ondernemersfonds aansluit bij de waarden uit het coalitieakkoord.

Convenant

De op te richten stichting Ondernemersfonds en de gemeente zullen een convenant ondertekenen om afspraken vast te leggen over richting, ruimte, resultaten en rekenschap. In de nadere uitwerking van het initiatief Ondernemersfonds is het convenant bijgevoegd. Hieronder wordt ingegaan op het gedeelte dat toeziet op de richting die wordt vastgelegd in het convenant.

In het convenant zijn effectafspraken opgenomen waaruit blijkt dat de ambities van de gemeente en de stichting overeenkomen voor wat betreft het versterken van het ondernemers- en vestigingsklimaat. Ook de betrokkenheid en samenwerking wordt benoemd. De effectafspraken zouden kunnen worden aangevuld zodat het Ondernemersfonds expliciet aandacht besteedt aan projecten die toezien op een schone leef- en werkomgeving die tevens heel en veilig is.

Bekostiging

In de opzet van het Ondernemersfonds wordt een gebiedsgerichte bekostiging voorgesteld. Als naar de verdeling van de trekkingsgebieden wordt gekeken dan is een evenwicht wenselijk tussen de betaling aan en het profijt van het Ondernemersfonds. Dit evenwicht is niet aanwezig in Soesterberg, waar Defensie veruit de grootste betaler is terwijl onvoldoende duidelijk is hoe Defensie in het trekkingsgebied profijt kan hebben na rato van de bijdrage.

Verhoging Ozb

In de opzet van het Ondernemersfonds wordt het fonds gevoed doordat alle gebruikers en eigenaren van vastgoed (niet- woningen) meer Ozb gaan betalen. Het ingediende initiatief is uitgegaan van een opbrengst van € 70 per € 100.000 WOZ-waarde. In het rapport ‘*Samenwerken en investeren in Soest*’, 29 september 2019 zijn de financiële consequenties weergegeven voor de maatschappelijke organisaties, het bedrijfsleven en investeringsmaatschappijen.

Verschillende Ondernemersfondsen in Nederland hanteren ieder een eigen vorm van financiering. Bekend zijn de BIZ en de reclamebelasting (zie ook paragraaf 3.3.3). In de meeste fondsen waarvoor de OZB wordt verhoogd gaat het om een bedrag tussen de € 50 en € 70 per € 100.000 WOZ-waarde. Een uitgebreide onderbouwing van de omvang van de verhoging is niet opgenomen in het rapport ‘*Samenwerken en investeren in Soest*’, 29 september 2019. De enige vraag die uiteindelijk beantwoord kan worden is of de voorgestelde verhoging in verhouding staat tot de voorgenomen projecten. In paragraaf 3.3 van het rapport ‘*Samenwerken en investeren in Soest*’, 29 september 2019 zijn suggesties en voorstellen voor projecten opgenomen. Deze lijken een verhoging van € 70 per € 100.000 WOZ-waarde te rechtvaardigen.

3.2 De gemeente geeft en neemt ruimte

Focus en doel

Hieronder zijn de verschillende onderdelen in het proces van het heffen van OZB naar de realisatie van projecten afgezet tegen de betrokken partijen, focus en doel. Hieruit blijkt welke partijen de gemeente waarvoor ruimte biedt.

Hieruit blijkt dat theoretisch gezien de voorgestelde opzet van het Ondernemersfonds kan bijdragen aan het creëren van gemeenschappelijke waarde. Om meer gevoel te krijgen bij het creëren van gemeenschappelijke waarde, is het van belang nader te kijken naar de verschillende belangen die worden bediend, in zijn algemeenheid, maar meer nog per trekkingsgebied.

<i>algemeen belang</i>	<i>groepsbelang</i>	<i>individueel belang</i>
basisvoorzieningen	ruimtelijke kwaliteitsverbetering: schoon, heel en veilig	omzetvergroting, concurrentieoverwegingen

Als nu per trekkingsgebied wordt gekeken naar de belangen dan is het volgende te constateren:

Trekkingsgebied	Type belang
Soestdijkse Grachten	De voorzieningen op de bedrijventerreinen dienen primair het <i>groepsbelang</i> van de ondernemers die hier gevestigd zijn.
Soesterberg	Meer dan in de winkelcentra dragen de voorzieningen hier bij aan het <i>algemeen belang</i> . Gesprekspartners geven aan waarde te zien in het versterken van het dorpshart, met name ook voor de bewoners. Gastvrijheid wordt in eerste aanleg nadrukkelijk genoemd. <i>Het individuele belang</i> te weten de omzetvergroting is ook hier aan de orde.
Soest-Noord	Omdat de non-profit in dit trekkingsgebied nadrukkelijk aanwezig is, is het belang van samenwerking, voor draagvlak, hier sterk aanwezig. <i>Het algemeen belang</i> zal om deze reden nadrukkelijk naar voren komen. De commerciële bedrijvigheid nabij de Van Weestraat zal toch ook gericht zijn op het <i>individuele belang</i> namelijk omzetvergroting.
Soest-Zuid	De voorzieningen in Soest-Zuid zijn in eerste aanleg gericht op het <i>individuele belang</i> namelijk omzetvergroting. In tweede instantie vergroten de voorzieningen de leefbaarheid en daarmee het <i>algemene belang</i> . Omdat een aantrekkelijk winkelgebied de groep winkeliers ten goede komt is hier ook sprake van <i>groepsbelang</i> .
Wijkwinkelcentra	De voorzieningen in de wijkwinkelcentra zijn in eerste aanleg gericht op het <i>individuele belang</i> namelijk omzetvergroting. In tweede instantie vergroten de voorzieningen de leefbaarheid en daarmee het <i>algemene belang</i> .
Horeca	De voorzieningen vanuit de horeca zijn in eerste aanleg gericht op het <i>individuele belang</i> namelijk omzetvergroting.
Sport	De voorzieningen waarvoor de sportverenigingen kunnen kiezen zoals organisatie van bijvoorbeeld sportdagen, beveiliging sportkantines en sportvelden, verduurzaming van sportaccommodaties, dienen primair <i>het algemeen belang</i> .
Buitengebied	In het buitengebied vindt onder de agrariërs vooral business to business plaats. Op een enkele locatie is ondergeschikte horeca aanwezig voor dagrecreanten of ondergeschikte detailhandel (landwinkels). In dit trekkingsgebied zal daarom vooral het <i>algemeen belang</i> worden bediend.
Soestbreed trekkingsrecht	Deze voorzieningen in dit trekkingsgebied zien overkoepelend toe op de leefbaarheid en daarmee het <i>algemeen belang</i> . In de huidige opzet van het initiatief is geen ruimte voor de inbreng van individuele bewoners.

Als een Ondernemersfonds wordt ingesteld betekent dit dat er ruimte wordt gegeven aan de Stichting Ondernemersfonds om gelden toe te delen aan de trekkingsgebieden. Uit de huidige opzet en het concept convenant (zie de nadere uitwerking Ondernemersfonds) wordt duidelijk dat de Stichting

Ondernemersfonds een zekere mate van vrijheid heeft om de spelregels voor het indienen van aanvragen en het toekennen van budget aan te passen. De handelsruimte vanuit het perspectief van de stichting Ondernemersfonds is voldoende.

De vraag is of deze handelsruimte niet te groot is waardoor de rechtsbescherming van initiatiefnemers niet wordt geborgd. Als de Stichting Ondernemersfonds besluit de middelen op een andere manier toe te kennen, kan dit gevolgen hebben voor de belangen van de leden van de trekkingsgebieden. In het convenant is een bepaling opgenomen dat de stichting een geschillenregeling instelt zodat de rechtsbescherming van de trekkingsgerechtigden wordt geborgd.

De vraag is verder of het belang van individuele inwoners voldoende is geborgd met de voorgestelde initiatief Ondernemersfonds. Inwoners kunnen immers geen projectvoorstellen indienen bij de stichting Ondernemersfonds, alleen ondernemers en de non-profitsector kunnen binnen hun trekkingsgebied een verzoek om financiering indienen.

3.3 De gemeente boekt resultaat

Verwachte prestaties

Wanneer de gemeente richting en ruimte geeft aan haar samenwerkingspartners, mag en moet zij ook resultaat verwachten. 'Resultaat op straat' is datgene wat telt. Op het niveau van de 'straat' wordt het beleid uiteindelijk zichtbaar en worden de effecten duidelijk of juist niet.

De te verwachten prestaties die worden beoogd door verschillende initiatiefnemers uit de verschillende trekkingsgebieden (de outcomes) zoals opgenomen in paragraaf 3.3 van het rapport '*Samenwerken en investeren in Soest*', 29 september 2019, laten maatschappelijke prestaties zien die een positief maatschappelijk effect hebben voor de samenleving van Soest. Naast de outcomes gaat het ook over het proces. De wijze waarop de maatschappelijke prestaties worden geleverd kan op zichzelf ook publieke waarde genereren. Juist door een gebiedsgericht Ondernemersfonds in te stellen, waarbij in gezamenlijkheid besloten wordt over de besteding van de gelden, kan maatschappelijke cohesie en betrokkenheid worden bereikt.

Uitvoerbaarheid

Om resultaat te bereiken, moet het Ondernemersfonds wel uitvoerbaar zijn met de beschikbare capaciteit. Hierbij gaat het om operationele randvoorwaarden, zoals voldoende middelen en een adequate organisatie. In paragraaf 3.1.3 is geconstateerd dat sprake is van voldoende middelen. Zowel het organogram als de omschrijving van de gewenste bestuurders (zie de nadere uitwerking initiatief Ondernemersfonds geven voldoende vertrouwen dat een adequate organisatie wordt opgezet. Ook vanuit de gemeentelijke organisatie is voldoende ambtelijke capaciteit om het Ondernemersfonds te faciliteren. Gezien de in de inleiding geschetste financiële krapte van de gemeentelijke overheden, wat ook geldt voor de gemeente Soest, is het wel de vraag in hoeverre er binnen de gemeentelijke begroting ruimte is voor de bijdrage die van de gemeente Soest wordt verwacht.

Doelmatigheid

Er zijn verschillende manieren om een Ondernemersfonds van middelen te voorzien: Bedrijveninvesteringszones (BIZ), reclamebelasting en een Ondernemersfonds gekoppeld aan een OZB verhoging. De vraag is welk instrument de gewenste prestaties kan realiseren, met een zo beperkt

mogelijke inzet van middelen. Op de volgende pagina zijn voor- en nadelen samengevat per instrument.

Instrument	Voordelen	Nadelen
BIZ	<ul style="list-style-type: none"> Deze biedt <u>ondernemers</u> de mogelijkheid om met hulp van de gemeente aanvullende diensten uit te voeren om de openbare ruimte bij bedrijventerreinen of winkelgebieden schoner, veiliger of goed bereikbaar te maken. Free-riders worden uitgesloten In te stellen voor een periode van 5 jaar 	<ul style="list-style-type: none"> De maatschappelijke partijen en commerciële partijen worden niet uitgedaagd om met gezamenlijke projecten vorm te geven Is alleen van toepassing voor commerciële ondernemers
Reclamebelasting	<ul style="list-style-type: none"> Door en voor ondernemers De meeste ondernemers hebben openbare aankondigingen en betalen dus mee. De gemeente kan per gebied een tarief bepalen. Reclamebelasting kan op elk moment worden ingevoerd. 	<ul style="list-style-type: none"> Minder openbare aankondigingen betekent minder middelen. Ondernemers zonder openbare aankondigen betalen niet mee, maar delen wel mee in het fonds. Alleen aankondigingen die vanaf de openbare weg zichtbaar zijn, tellen mee. Winkels op binnenterreinen van winkelcentra niet.
Ondernemersfonds met Ozb	<ul style="list-style-type: none"> Deze biedt <u>ondernemers</u> en <u>maatschappelijke organisaties</u> de mogelijkheid om met hulp van de gemeente aanvullende diensten uit te voeren om de openbare ruimte bij bedrijventerreinen of winkelgebieden schoner, veiliger of goed bereikbaar te maken. Free-riders worden uitgesloten 	<ul style="list-style-type: none"> In de huidige opzet worden inwoners nog onvoldoende betrokken De grondslag is een opgelegde heffing

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat elk instrument voor- en nadelen kent. Het Ondernemersfonds op grond van een Ozb-verhoging is het meest aangewezen instrument aangezien de initiatiefnemers gemeente breed collectieve activiteiten wensen te realiseren, zij ernaar streven om free-riders uit te sluiten en een verbinding tussen ondernemers en maatschappelijke organisaties te realiseren.

3.4 De gemeente legt rekenschap af

Verantwoording

Als onderdeel van de subsidiebeschikking zal de stichting Ondernemersfonds jaarlijks verantwoording moeten afleggen. In de bijgevoegde concept convenant is te zien dat de wijze van verantwoording conform de vastgestelde subsidieverordening is. Een goedkeurende accountantsverklaring zal moeten worden voorgelegd. Er zijn geen voorwaarden vastgelegd over de wijze van aanbesteding voor de uitvoering van de projecten.

In het convenant zijn de voorwaarden op grond waarvan een beschikking kan worden afgegeven in overeenstemming met de Algemene Subsidieverordening Gemeente Soest 2017. Dit betekent dat een controle-verklaring van een onafhankelijke account wordt gevraagd. Hiermee is een deel van de

governance² van het Ondernemersfonds geborgd. De bepaling over de eindverantwoording over de activiteiten wordt ondervangen door aangepaste afspraken.

Evaluatie

Voorgesteld wordt het fonds in te stellen voor drie jaar en dat na drie jaar een uitgebreide evaluatie plaats vindt. Dit betekent dat het Ondernemersfonds zichzelf moet bewijzen wil zij definitief bestaansrecht krijgen. De evaluatie zal toezien op de resultaten die met de verschillende projecten zijn behaald, of de ambities worden waargemaakt en of men vertrouwen heeft in het stichtingsbestuur. De gemeente Soest zal beslissen over het al dan niet definitief instellen van het Ondernemersfonds.

² Onder governance wordt in voorliggende situatie verstaan het sturen en beheersen van de financiële middelen door de stichting Ondernemersfonds en de verantwoording die daarover wordt afgelegd en het toezicht dat daarop wordt uitgeoefend ten behoeve van de belanghebbenden.

4. Conclusie

4.1 Beantwoording van de hoofdvraag

Hieronder wordt een antwoord gegeven op de vraag of het legitiem is om een Ondernemersfonds in te stellen omdat het instrument Ondernemersfonds maatschappelijke waarde kan toevoegen en effectief is, in eerste instantie voor een periode van drie jaar.

Het antwoord op de hiervoor gestelde vraag is dat het legitiem is om een Ondernemersfonds in te stellen. Het Ondernemersfonds kan bijdragen aan een veerkrachtige samenleving doordat zeggenschap aan profit en non-profit organisaties wordt gegeven over de aard en inhoud van nader te bepalen collectieve voorzieningen. Uit de analyse is naar voren gekomen dat deze voorzieningen veelal het algemeen belang dienen omdat het bijdraagt aan de leefbaarheid. Naar verwachting is de kans aannemelijk dat met het instellen van een fonds, de verbinding tussen verschillende organisaties in Soest versterkt worden. Dit is dan ook de maatschappelijke meerwaarde die onder handbereik is. Ook zijn in opzet voldoende zekerheden aanwezig dat het fonds effectief zal zijn, omdat het Ondernemersfonds het meest geschikte instrument is en de governance. Alhoewel het instellen van een fonds niet tot een significante besparing van maatschappelijke kosten zal leiden, is wel maatschappelijke waarde te verwachten voor wat betreft sociale cohesie en maatschappelijke betrokkenheid op wijkniveau.

Tenslotte is het van belang te benadrukken dat het Ondernemersfonds zich uiteraard wel zal moeten bewijzen, wil zij bestaansrecht houden na de evaluatie in 2023.

4.2 Aandachtspunten

Uit de analyse komen drie aandachtspunten. Deze zijn hieronder uiteen gezet.

Verbinding met 'Fonds voor Soest'

Om een brede maatschappelijke verbinding te kunnen bewerkstelligen en een beter evenwicht tussen omzetvergroting van de profitsector en het algemene belang te realiseren, te weten de leefbaarheid, wordt geadviseerd om voor het trekkingsgebied 'Soest breed' aansluiting te zoeken bij het 'Fonds voor Soest'. Op 23 november 2018 is dit Fonds geïntroduceerd. Fonds voor Soest zet zich in voor lokale initiatieven die een bijdrage leveren aan een mooier, groener en socialer Soest en Soesterberg. Fonds voor Soest is bedoeld om kleinschalige projecten aangevraagd door organisaties die geen winstoogmerk hebben, verenigingen en burgerinitiatieven, deze financiële steun te verlenen. De overeenkomst tussen beide fondsen is dat beiden bij kunnen dragen aan een betere leefomgeving, cultuur, onderwijs, gezondheid, natuur, sport of veiligheid. Bij beiden ligt de nadruk op actieve betrokkenheid en onderlinge verbondenheid. Het ene fonds is gericht op inwoners (Fonds voor Soest), het andere gericht op de profit en de non-profit sector (Ondernemersfonds).

Apart trekkingsgebied Defensie

Uit gesprekken met Defensie is duidelijk geworden dat inbreng door Defensie in het Ondernemersfonds om maatwerk vraagt. Om deze reden wordt tenslotte voorgesteld om voor defensie een apart trekkingsgebied in te stellen. Hierdoor zal het trekkingsgebied Soesterberg minder budget hebben voor de projecten dan in het rapport 'Samenwerken en investeren in Soest' van 29 september 2019 is opgenomen.

Maatschappelijke waarde en effectiviteit Ondernemersfonds

Soester voorwaarden voor goed bestuur en een controle protocol

Het vertrouwen en daarmee het draagvlak voor het Ondernemersfonds kan worden vergroot door in de subsidiebeschikking voorwaarden op te nemen: 'Soester voorwaarden voor goed bestuur'. Daarnaast zou een controle protocol helpen bij het explicieter maken van de sturing op de effecten.

